

Navn: Emil Kirkegaard

Årskortnr. 20103300

Hold nr. 10

Det stillede spørgsmål ”1. Redegør for forholdet mellem det vellykkede liv (eudaimonia) og menneskelig dyd eller livsduelighed (areté) i bog 1 og bog 10 af Den nikomakæiske etik.”

Skriveøvelse 2

Indledning

Aristoteles (herefter A) skrev to værker om etik, *the Nicomachean Ethics* (herefter NE) og *the Eudemean Ethics*¹, hvoraf det ene er en nyere version af den anden. A brugte ikke selv disse titler og de har deres navne efter hvem der redigerede dem.

Det stillede spørgsmål har med første bog i NE at gøre. Første bog handler primært om definitionen af ”eudaimonia”, formålet med etik og forholdet mellem eudaimonia og areté. Disse to ord lader sig vanskeligt oversætte til et moderne sprog. Ofte ser man oversættelsen ”eudaimonia” → ”happiness” men dette er en ringe oversættelse.

I min besvarelsen vil jeg forsøge at forklare hvad det ser ud til at A mente med ”eudaimonia” og med ”areté” ved at kikke på eksempler fra teksten. Først når man har det semantiske på plads, kan man besvare hvad forholdet er mellem de ting som ordene refererer til.

Grundet at en semantisk tilgang til dette spørgsmål er nødvendig, så har jeg ikke været så sparsom i mit brug af citater som man kunne ønske. Det er umuligt at lave en semantisk analyse uden at se på tekststykker.

---

¹ Kraut, Richard, "Aristotle's Ethics", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2010 Edition), Edward N. Zalta (ed.), <http://plato.stanford.edu/archives/sum2010/entries/aristotle-ethics/>

Diskussion

Om ”eudaimonia”

Som tidligere nævnt er oversættelsen ”eudaimonia” → ”happiness” dårlig.

Hvorfor det? Overvej dette citat:

It is natural, then, that we call neither ox nor horse nor any other of the animals happy; for none of them is capable of sharing in such activity. For this reason also a boy is not happy; for he is not yet capable of such acts, owing to his age; and boys who are called happy are being congratulated by reason of the hopes we have for them. For there is required, as we said, not only complete virtue but also a complete life, since many changes occur in life, and all manner of chances, and the most prosperous may fall into great misfortunes in old age, as is told of Priam in the Trojan Cycle; and one who has experienced such chances and has ended wretchedly no one calls happy.^{II}

Hvad det end er som A (og andre) mente med ”eudaimonia”, så er det ikke hvad man mener når man bruger det engelske ord ”happiness” eller det danske ækvivalent ”lykke”. Hvis en person sagde til mig at ”børn kan ikke være lykkelige”, så ville jeg blive nødt til at spørge personen om hvad han mente med ”lykkelig” da han ikke ser ud til at mene hvad man sædvanligvis mener med ”lykkelig”. ”lykke” betyder noget i retning af ”en følelse som skyldes stor glæde og tilfredshed”^{III}. Det er tydeligvis ikke det som en sådan person mener, da ingen ved deres rette sind kan være i tvivl om at børn kan være lykkelige i en normal forstand af det ord. Noget lignende gælder for det engelske ord som betyder enten det samme eller næsten det samme som det danske ord.

Så hvis det ikke er det som Aristoteles mente, hvad er det så at han mente?

Man kunne fristes til at tro, ud fra det ovenstående citat, at han mente noget i

---

II 1100a, bk. 1, chp. 9. W. D. Ross' oversættelse. http://www.constitution.org/ari/ethic_01.htm#1.9

III Politikens Nudansk Ordbog, 2005

stil med det vellykkede liv. En slags helheds bedømmelse af et liv. Her giver citatet mening, da det giver mening at snakke om om en persons liv er vellykket eller ej, men at det er meget svært at udtale sig om et barns liv *bliver* vellykket eller ej, da fremtiden for en enkelt person er umulig eller meget svær at forudsige. I hvert fald er der tale om et helt liv, og der er først tale om et helt liv når det er nået til ende. (Dette diskuteres også senere af A i kapitel 10 hvor Solons tese diskuteres) Så hvordan skulle man kunne bedømme ud fra en persons første, lad os sige, 10 år om denne person får et vellykket liv eller ej? Ingen mennesker er så gode til at spå fremtiden. Det virker altså plausibelt at A mente noget i stil med de vellykkede liv når han brugte ordet ”eudaimonia”. Her er et andet citat som fint viser at det giver mening at forstå ”eudaimonia” til at betyde noget i retning af det vellykkede liv.

Another belief which harmonizes with our account is that the happy man lives well and does well; for we have practically defined happiness as a sort of good life and good action.^{IV}

Om ”areté”

Det græske ord ”areté” oversættes ofte til “virtue” eller “excellence”^V som på dansk vil blive til noget i stil med ”dyd” eller ”fortræffelighed”^{VI}. Ikke overraskende kaldes A's etik derfor hhv. ”dydsetik” på dansk og ”virtue ethics” på engelsk. ”dyd” er ikke et ord som bruges særlig ofte på dansk, så det er fornuftigt at kikke i ordbogen for at være sikker på dets betydning. ”dyd” betyder noget i retning af ”en god egenskab”^{VII}.

Men for at være sikker på at ”areté” faktisk betyder dyd, så er det fornuftigt at se på et citat.

When then should we not say that he is happy who is active in accordance with complete virtue and is sufficiently equipped with

---

IV 1098, bk. 1, chp. 8. W. D. Ross' oversættelse. http://www.constitution.org/ari/ethic_01.htm#1.8

V Kraut, Richard, "Aristotle's Ethics"

VI Gads Engelsk-Dansk ordbog, 2002.

VII Politikens Nudansk Ordbog, 2005

external goods, not for some chance period but throughout a complete life? Or must we add 'and who is destined to live thus and die as befits his life'? Certainly the future is obscure to us, while happiness, we claim, is an end and something in every way final. If so, we shall call happy those among living men in whom these conditions are, and are to be, fulfilled -- but happy men. So much for these questions.^{VIII}

Kan vi indsætte ”dyd” der hvor ”virtue” står og få et meningsfuldt udsagn? Nej, det kan vi ikke. Så det er altså ikke dyd som A mente når han brugte ”areté”. En anden mulighed er at ordbogen tager fejl om hvad ”dyd” betyder, men dette virker usandsynligt når man tænker på et udtryk som ”tålmodighed er en dyd”. Det er ganske tydeligt at ”dyd” her betyder noget i stil med en god egenskab.^{IX} Der er igen tale om en dårlig oversættelse.

En bedre oversættelse er, måske, god handlemåde. Dette giver mening hvis vi indsætter det i ovenstående citat. Så får vi nemlig at A mente at en person som har handlet som gode handlemåder foreskriver (fx har tålmodighed) og som har haft tilstrækkeligt med eksterne goder gennem et helt liv har levet et vellykket liv. Dette forklarer også hvorfor man har forsøgt at oversætte det med ”dyd” tidligere da disse betydninger ligger tæt.

Forholdet mellem det vellykkede liv og gode handlemåder

Nu da vi har fået en klarere ide om hvad ordene betyder, så er vi klar til at se på forholdet mellem det som de refererer til. Det var ikke tilfældigt at jeg valgte det citat jeg gjorde før, for det er også relevant når vi skal se på hvad A mente at forholdet var mellem det vellykkede liv og gode handlemåder. At have levet et vellykket liv er altså at have levet et liv hvor man handlede som gode handlemåde foreskriver ”who is active in accordance with complete virtue”, og som har tilstrækkeligt af de eksterne goder som er relevante ”is sufficiently equipped with external goods”.

Man kunne fristes til at spørge? ”Hvilke eksterne goder?” Lad os se på et citat.

VIII 1101, bk. 1, chp. 10. W. D. Ross' oversættelse. http://www.constitution.org/ari/ethic_01.htm#1.10

IX Tænk også på det engelske ækvivalente udtryk ”patience is a virtue”.

Yet evidently, as we said, it needs the external goods as well; for it is impossible, or not easy, to do noble acts without the proper equipment. In many actions we use friends and riches and political power as instruments; and there are some things the lack of which takes the lustre from happiness, as good birth, goodly children, beauty; for the man who is very ugly in appearance or ill-born or solitary and childless is not very likely to be happy, and perhaps a man would be still less likely if he had thoroughly bad children or friends or had lost good children or friends by death. As we said, then, happiness seems to need this sort of prosperity in addition; for which reason some identify happiness with good fortune, though others identify it with virtue.^X

Altså, at have haft gode venner, et godt parforhold, gode børn, godt helbred etc., er også nødvendigt for at have levet et godt liv.

Konklusion

Vi er kommet frem til at forholdet mellem det vellykkede liv og gode handlemåder er, at den som har handlet som gode handlemåder foreskriver og som havde tilstrækkeligt med eksterne goder har levet et vellykket liv. (8496 tegn)

X 1099, bk. 1, chp. 8. W. D. Ross' oversættelse. http://www.constitution.org/ari/ethic_01.htm#1.8